XII. ДЕМОГРАФИК ҲОЛАТ ВА ЎРТАЧА ИШ ҲАҚИ

Дастлабки маълумотларга кўра, 2019 йилнинг январь-март ҳолатига вилоят доимий аҳолисининг сони 3 695,5 минг кишини ташкил этиб, йил бошидан 64,3 минг кишига ёки 1,7 фоизга кўпайди. Шундан, 2 089,3 минг киши – шаҳар жойларида (жами аҳоли сонининг 56,5 фоизи) ва 1 606,2 минг киши – қишлоқ жойларида (43,5 фоизи) истиқомат қилади.

Вилоят ҳудуди ва аҳоли зичлиги

2019 йил 1 апрель ҳолатига

	ташкил топган сана	*ҳудуди, минг кв. км*	*доимий аҳоли сони, минг киши*	*1 кв. км га аҳоли зичлиги, киши*
Вилоят бўйича	**15.01.1938**	**6,759**	**3695.5**	**546,8**
шаҳарлар:				
Фарғона	1877 й.	0,1003	285,1	2 842,0
Қўқон	X аср	0,037	249,5	6 743,2
Қувасой	14.06.1954 й.	0,264	92,0	348,0
Марғилон	X аср	0,041	231,8	5 653,7
туманлар:				
Олтиариқ	29.09.1926 й.	0,631	207,3	328,5
Қўштепа	16.04.1952 й.	0,368	186,2	506,0
Бағдод	31.12.1964 й.	0,333	210,6	632,4
Бувайда	26.12.1973 й.	0,279	223,0	799,3
Бешариқ	29.09.1926 й.	0,774	223,8	289,1
Қува	10.02.1939 й.	0,438	253,3	578,3
Учкўприк	29.09.1926 й.	0,275	223,8	813,8
Риштон	09.01.1967 й.	0,307	198,1	645,3
Сўх	27.02.1990 й.	0,221	76,4	345,7
Тошлоқ	12.04.1973 й.	0,243	197,9	814,4
Ўзбекистон	17.04.1963 й.	0,689	234,0	339,6
Фарғона	22.02.1964 й.	0,6117	208,8	341,3
Данғара	07.12.1970 й.	0,435	169,9	390,5
Фурқат	09.04.1992 й.	0,305	115,8	379,7
Ёзёвон	27.12.1980 й.	0,407	108,2	265,8

Фарғона вилоятининг маъмурий-ҳудудий ташкил топиши 1938 йилнинг 15 январидан бошланади. Ҳудуди 6,8 минг квадрат километрни ташкил этади ёки мамлакатимиз ҳудудининг 1,5 фоизига тенг. Вилоятимиз шимолдан Наманган вилояти, шарқдан Андижон вилояти, жануб томондан Қирғизистон Республикасининг Ўш ҳамда Баткен вилоятлари ва ғарбдан Тожикистон Республикасининг Хўжанд вилояти билан чегарадош. Вилоянинг Сўх тумани ҳамда Фарғона туманининг Шоҳимардон ва Ёрдон, Риштон туманининг Чўнғира қишлоқлари вилоят, Республика ҳудудидан ташқарида, Қирғизистон Республикаси ҳудудида жойлашган.

Вилоят маъмурий ҳудудий бўлинишига кўра 4 та вилоят миқёсидаги шаҳар, 15 та туман, 5 та туманлар тасарруфидаги шаҳарлар, 197 та шаҳар типидаги посёлкалар, 1 227 та аҳоли яшаш пунктлари ҳамда 1 031 та маҳалла фуқаролар йиғинларидан ташкил топиб, уларда 3 695,5 минг нафар аҳоли истиқомат қилади. Вилоятнинг маъмурий маркази Фарғона шаҳри.

Вилоятнинг иқлими кескин континентал, қуруқ. Тоғ тизмалари Фарғона водийсига совуқ ҳавонинг кириб келишини тўсиб турганлиги боис, қишда об-ҳаво бир мунча мўътадил. Ёзи иссиқ, июлнинг ўртача ҳарорати 27,5°С, қиши нисбатан совуқ, январнинг ўртача ҳарорати -3°С. Вегетация даври 217 кун, йиллик ўртача ёғин миқдори 200-250 мм.ни ташкил этади.

Тупроқлари бўз, қўнғир, ўтлоқи, ботқоқ тупроқлар, қумтош, мергел чақиртошлардан иборат бўлиб, экин экилмайдиган текисликлар қисмида турли ўсимликлар, тоғ ён бағирларида писта, бодом ўсади. Ёввойи ҳайвонлар (бўри, тулки, қобон ва бошқалар) кам учрайди, судралувчилар, кемирувчилар, қушлар, сув ҳавзаларида балиқлар бор.

Географик жойлашуви, табиий, минерал хом-ашё ресурсларининг мавжудлиги вилоятда азотли ва фосфорли ўғитлар, нефть маҳсулотлари, оҳактош, соғ тупроқлар (ғишт, черепица учун хом-ашё), мармар, цемент хом-ашёси, шағал, енгил саноат, хусусан тўқимачилик ва озиқ-овқат маҳсулотлари, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш учун янада қулайдир. Вилоятда фойдали қазилмаларнинг 43 тури аниқланган бўлиб, улардан 21 таси ўзлаштирилмоқда.

Фарғона вилояти ҳудудлари
бўйича доимий аҳоли сони тўғрисида маълумот
(2019 йилнинг 1 апрель ҳолатига)

	Доимий аҳоли сони, минг киши			*Доимий аҳоли сонининг ўсиш суръати, фоизда*		
	жами	*шу жумладан:*		*жами*	*шу жумладан:*	
		шаҳар	*қишлоқ*		*шаҳар*	*қишлоқ*
Фарғона вилояти	**3 695,5**	**2 089,3**	**1 606,2**	**101,8**	**101,6**	**102,0**
шаҳарлар:						
Фарғона	285,1	285,1	x	101,9	101,9	x
Қўқон	249,5	249,5	x	101,4	101,4	x
Қувасой	92,0	51,7	40,3	101,7	101,8	101,5
Марғилон	231,8	231,8	x	101,3	101,3	x
туманлар:						
Олтиариқ	207,3	156,8	50,5	101,8	101,7	102,0
Қўштепа	186,2	73,3	112,9	102,0	101,4	102,4
Бағдод	210,6	108,8	101,8	102,0	102,0	102,0
Бувайда	223,0	108,4	114,6	101,9	100,7	103,0
Бешариқ	223,8	78,6	145,2	101,9	101,8	101,8
Қува	253,3	117,6	135,7	101,7	101,7	101,7
Учкўприк	223,8	40,6	183,2	102,0	101,7	101,9
Риштон	198,1	127,2	70,9	101,8	101,7	102,2
Сўх	76,4	48,7	27,7	101,9	101,9	102,2
Тошлоқ	197,9	46,2	151,7	102,0	102,0	102,0
Ўзбекистон	234,0	101,6	132,4	101,8	101,6	101,9
Фарғона	208,8	130,9	77,9	101,7	102,0	101,2
Данғара	169,9	39,6	130,3	101,8	101,8	101,8
Фурқат	115,8	27,3	88,5	101,5	101,1	101,6
Ёзёвон	108,2	65,6	42,6	101,8	101,9	101,9

Шаҳарлар ичида энг кўп аҳоли Фарғона шаҳрида 285,1 минг киши (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,9 фоизга ўсган) ва туманларда энг кўп аҳоли Қува туманида бўлиб, 253,3 минг кишини ташкил қилади (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,7 фоизга ўсган).

Ҳудудлар кесимида доимий аҳоли сонининг тақсимланиши

(2019 йил 1 апрель ҳолатига; вилоят жами аҳолисига нисбатан, % да)

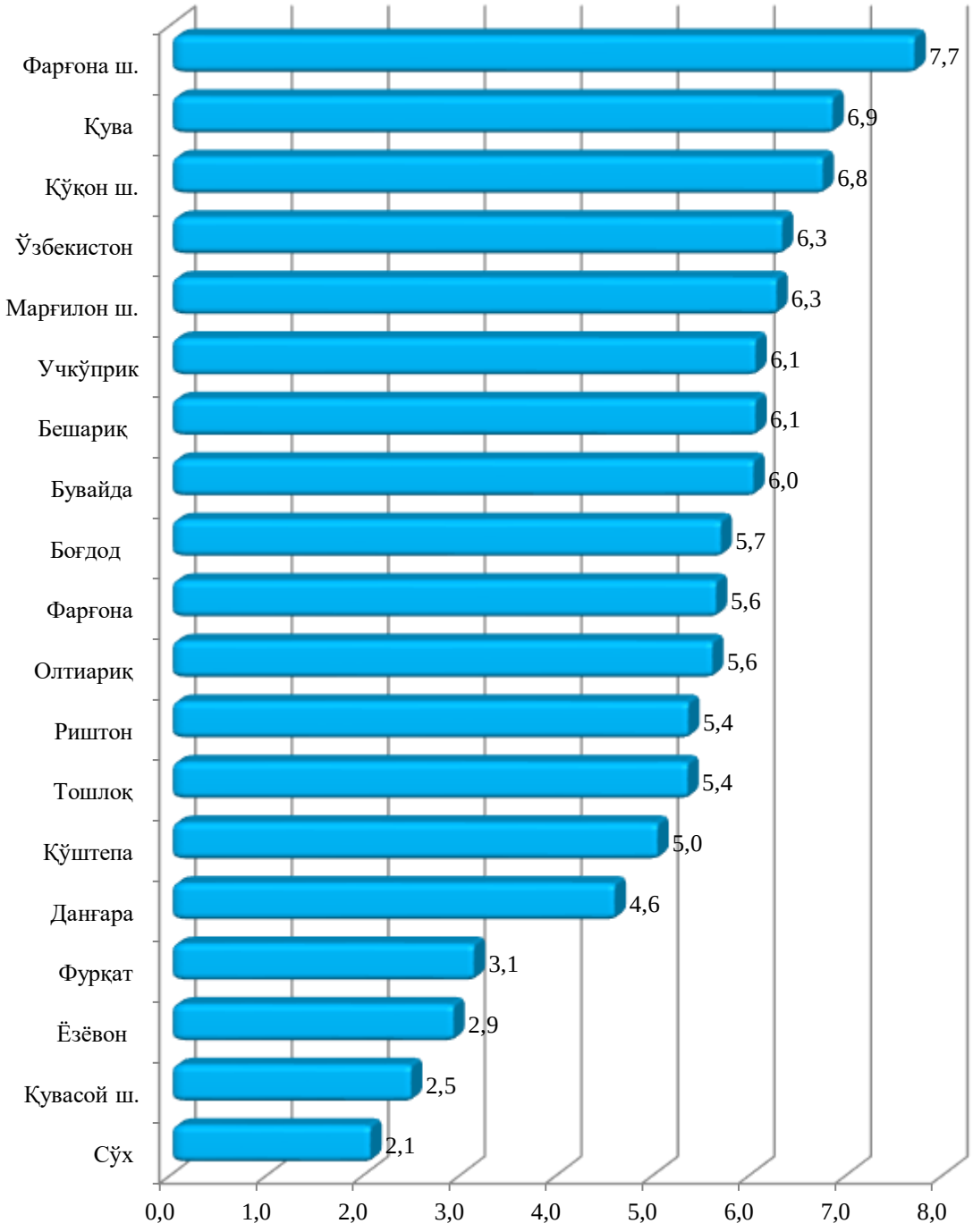

Январь–мартда вилоят бўйича аҳолининг табиий ҳаракати коэффициентлари

Кўрсаткичлар	*минг киши*		*1000 аҳолига нисбатан*	
	2018 йил	*2019 йил*	*2018 йил*	*2019 йил*
Туғилганлар	15,3	16,9	17,1	18,5
Ўлганлар	4,0	4,4	4,4	4,8
шу жумладан бир ёшгача болалар	0,1	0,1	6,2	6,0
Никоҳлар, *мингта*	5,4	5,2	6,1	5,7
Ажралишлар, *мингта*	0,9	0,8	1,0	0,8

Туғилиш даражаси. 2019 йилнинг январь–мартида туғилганлар сони 16,9 минг кишини ташкил этди ва 2018 йилнинг шу даврига (15,3 минг киши) нисбатан 1,6 минг кишига кўпайди, шунга мос равишда туғилиш коэффициенти 18,5 промиллени ташкил қилди.

Туғилиш даражасининг кўпайиши вилоятнинг Олтиариқ туманида 16,5 дан 18,5 промилле, Бешариқ туманида 14,9 дан 16,7 промилле, Фарғона шахрида 14,3 дан 16,0 промиллега, Қўқон шаҳрида 16,4 дан 18,8 промилле,аксинча сезарли камайиш Фарғона туманида 20,2 дан 19,3 промиллега, Кувасой шахрида 18,5 дан 17,5 промиллега кузатилди.

Аҳолининг табиий ҳаракати коэффициенти

2019 йилнинг январь–март ҳолатига (1 000 аҳолига нисбатан, промилле)

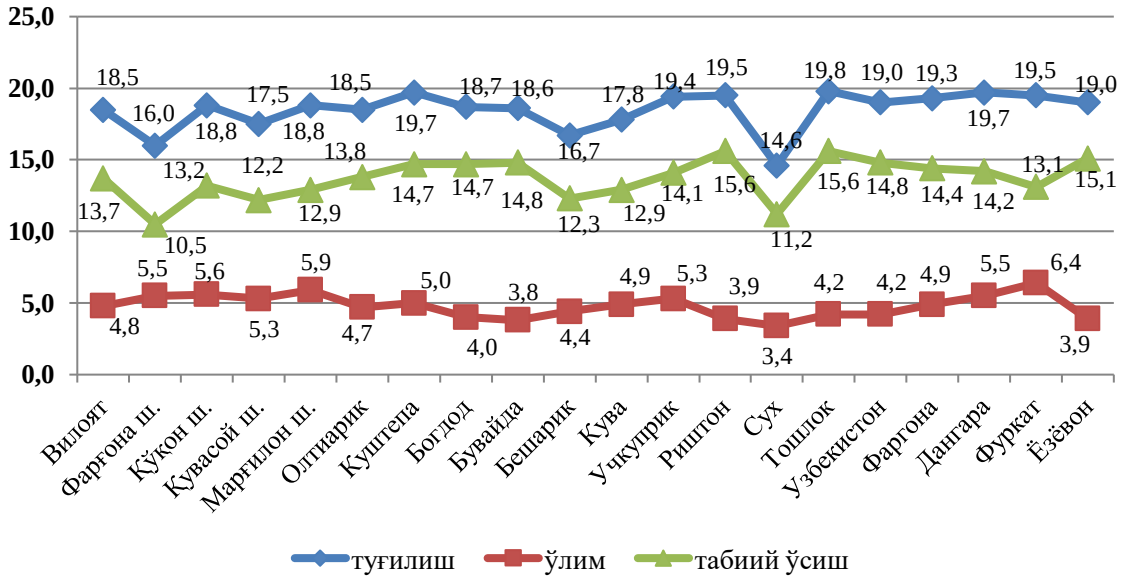

Ўлим даражаси. 2019 йилнинг январь-мартида ўлганлар сони 4 382 кишини ташкил қилди ва 2018 йилнинг шу даврига (3 957 киши) нисбатан 425 кишига кўпайди. Мос равишда ўлим коэффициенти 4,8 промиллени ташкил қилди (2018 йил январь-мартида 4,4 промилле).

Ўлганлар сонининг камайиши вилоятимизнинг ҳар бир шаҳар ва туманида юз берган бўлиб, энг кўп камайиш Ёзёвон туманида 4,7 дан 3,9 промилле, Боғдод туманида 4,6 дан 4,0 промилле, Риштон туманида 4,0 дан 3,9 промилле,Тошлоқ туманида 4,6 дан 4,2 промиллега кузатилди.

Ўлганлар умумий сонининг 66,7 фоизи қон айланиш тизими касалликларидан, 6,8 фоизи ўсма касалликларидан, 5,4 фоизи овқат ҳазм қилиш органлари касалликларидан, 11,3 фоизи бахтсиз ҳодиса, захарланиш ва шикастланиш касалликларидан, 5,1 фоизи нафас олиш органлари касалликларидан вафот этган.

Ўлганлар умумий сонининг таркибий тузилиши
(2019 йилнинг январь-март ҳолатига, фоизда)

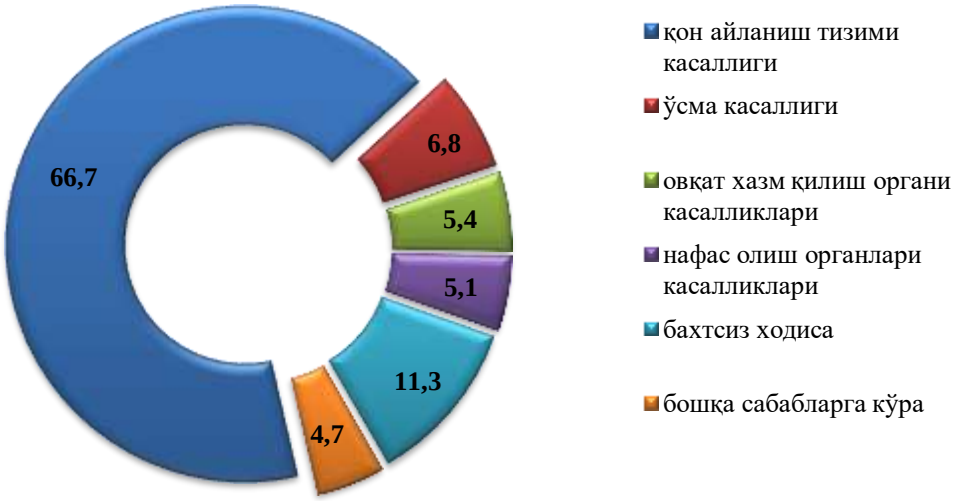

Дастлабки маълумотларга кўра, 2019 йилнинг январь-мартида бир ёшга тўлмаган 122 та болалар ўлими кузатилди. Гўдаклар ўлими коэффициенти 6,0 промиллени ташкил қилди (2018 йилнинг январь-мартида 6,2 промилле).

Бир ёшгача ўлган болалар умумий сонининг 44,3 фоизи перинатал даврда юзага келадиган ҳолатлардан, 26,2 фоизи туғма аномалиялардан, 18,0 фоизи нафас олиш органлари касалликларидан, 4,1 фоизи инфекция ва паразит касалликларидан ва 4,1 фоизи бахтсиз ҳодиса, захарланиш ва шикастланиш оқибатида вафот этган.

Никоҳлар ва ажралишлар. 2018 йилнинг январь-мартида шаҳар, туман ҳокимликларининг ФҲДЁ бўлимларида 5214 та никоҳлар ва 757 та ажралишлар рўйхатга олинди. Минг аҳолига нисбатан 5,2 та никоҳ (2018 йилнинг тегишли даврида 5,4 та) ва 0,8 та ажралишлар (2018 йилнинг тегишли даврида – 0,9) тўғри келади.

Январь–мартда тузилган никоҳлар ва никоҳдан ажралишлар сони

(бирликда)

	Тузилган никоҳлар		*Никоҳдан ажралишлар*	
	2018й.	*2019й.*	*2018й.*	*2019й.*
Вилоят	5 426	5 214	879	757
шаҳарлар:				
Фарғона	274	346	101	100
Қўқон	347	362	105	97
Қувасой	95	90	28	31
Марғилон	127	172	52	52
туманлар:				
Олтиариқ	322	261	29	31
Қўштепа	155	130	30	23
Бағдод	372	322	47	44
Бувайда	302	274	46	33
Бешариқ	618	498	46	38
Қува	417	403	59	39
Учкўприк	296	332	32	32
Риштон	371	334	52	43
Сўх	198	183	19	9
Тошлоқ	177	180	41	21
Ўзбекистон	466	383	66	38
Фарғона	293	307	43	52
Данғара	271	277	31	35
Фурқат	222	237	34	25
Ёзёвон	103	123	18	14

Миграция. Дастлабки маълумотларга кўра, 2019 йилнинг январь-март ойларида вилоятга кўчиб келганлар сони 4 188 кишини, шу давр мобайнида кўчиб кетганлар сони эса 4 504 кишини ташкил қилди. Миграция қолдиғи минус 393 кишига (2018 йилнинг шу даврида – минус 316 киши) тенг бўлди. Энг катта минус қолдиқлар Марғилон шаҳри (минус 241), Фарғона тумани (минус 269) ва Қўқон шаҳрида (минус 216) кузатилди.

Январь–мартда аҳолининг миграция кўрсаткичлари
(киши)

	Келганлар		*Кетганлар*		*Миграция сальдоси*	
	2018й.	*2019й.*	*2018й.*	*2019й.*	*2018й.*	*2019й.*
Вилоят	**3 726**	**4 188**	**4 119**	**4 504**	**-393**	**-316**
шаҳарлар						
Фарғона	1 152	1 252	483	644	669	608
Қўқон	260	374	476	429	-216	-55
Қувасой	94	155	101	111	-7	44
Марғилон	115	442	356	404	-241	38
туманлар						
Олтиариқ	87	104	132	185	-45	-81
Қўштепа	191	180	161	306	30	-126
Бағдод	186	214	188	226	-2	-12
Бувайда	120	114	236	192	-116	-78
Бешариқ	109	102	176	144	-67	-42
Қува	176	157	182	188	-6	-31
Учкўприк	232	123	209	226	23	-103
Риштон	181	135	217	184	-36	-49
Сўх	2	2	19	6	-17	-4
Тошлоқ	166	93	209	225	-43	-132
Ўзбекистон	249	236	230	309	19	-73
Фарғона	34	231	303	216	-269	15
Данғара	150	208	211	256	-61	-48
Фурқат	174	22	166	172	8	-150
Ёзёвон	48	44	64	81	-16	-37

Дастлабки маълумотларга кўра, 2019 йилнинг январь–март ойларида ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи 1 665,3 минг сўмни ташкил қилди ва 2018 йилнинг шу даврига нисбатан 29,5 фоизга ошди. Энг юқори ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи Фарғона шаҳарда 2 046,7 минг сўмни, Қўқон шахарда 1 810,7 минг сўмга тўғри келди.

Январь-март ойлари давомида ўртача номинал ҳисобланган иш ҳақи
(минг сўмда)

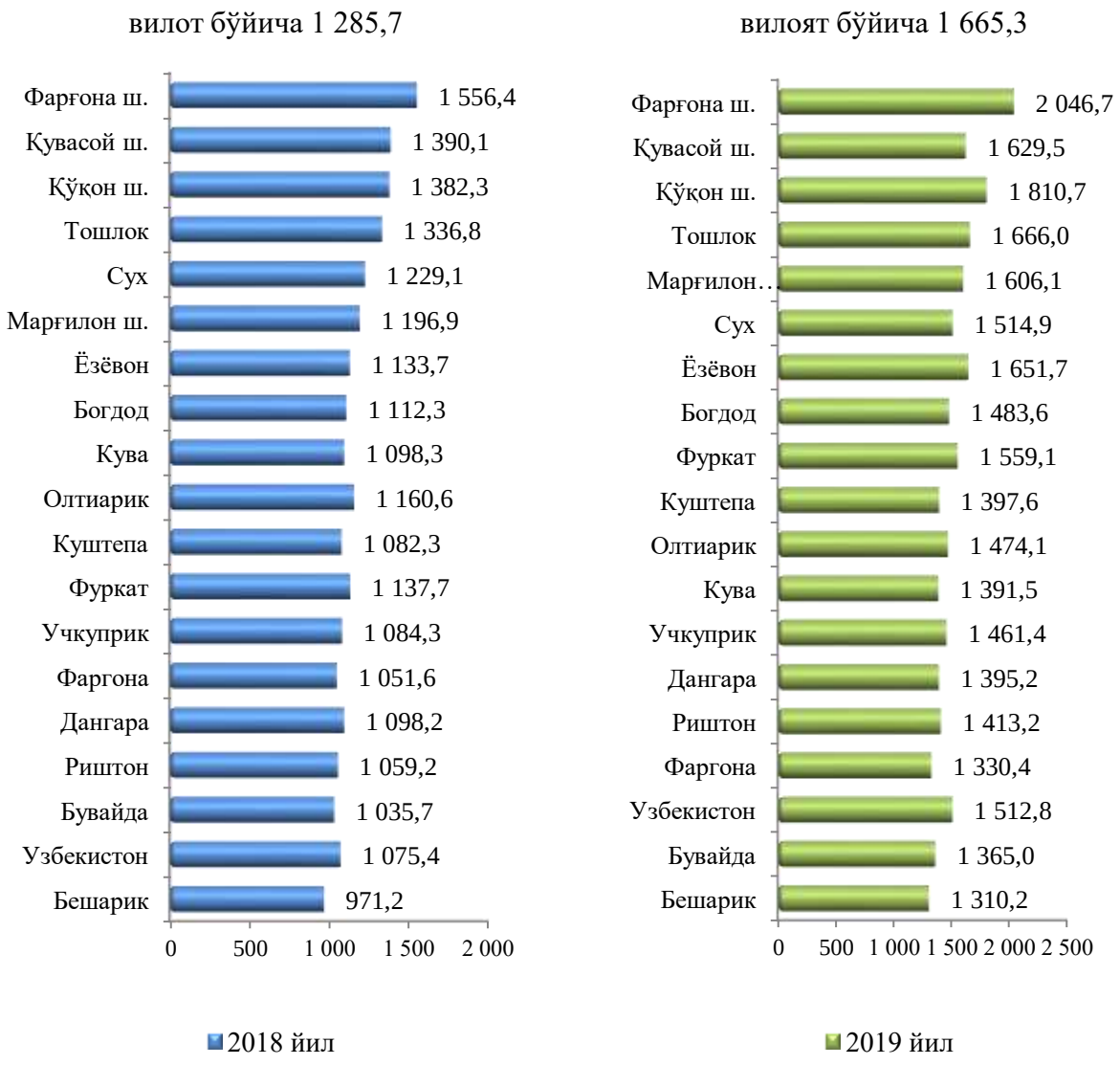

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақкининг иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши

(2019 йил январь-март, қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектларисиз минг сўмда)

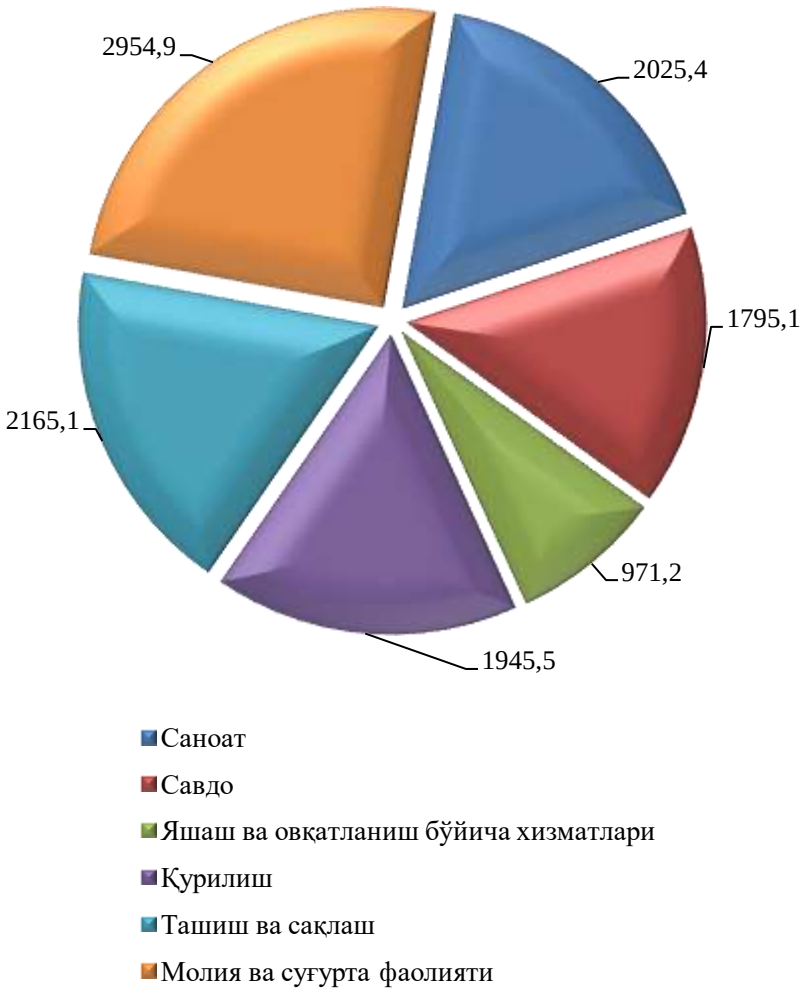

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақининг энг юқори миқдори молия ва суғурта фаолиятига тўғри келиб, 2 954,9 минг сўмни ташкил этди. Бу кўрсаткич саноатда 2 025,4, савдо 1 795,1 ахборот ва алоқада 2 059,7 ва таълим соҳасида 1 555,4 минг сўмдан иборат бўлди.